

Nr 55.

Av herr **Berglund, Jan Erik**, om tillfälligt lönetillägg till ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar.

Bland andra stora uppgifter som påvila statsmakterna är ju den icke minst betydelsefull, att tillse det de stora arbetarmassornas existens i möjligaste mån drägliggöres. I det hänseendet utvecklar sig ju lagstiftningen säkert om än sakta på allt flere områden. Sträcker sig nu dessa trängande uppgifter till de arbetande klasserna i allmänhet, vilket är ytterst påkallat, synes mig omvårdnaden om i statens egen tjänst anställda böra ligga om möjligt ännu närmare. Och hävdar staten verkligen sin ofta påtalade ställning som mönsterarbetsgivare, bör detta också i sin mån verka åt det håll vartill statsmakterna i allmänhet syfta i berörda hänseende. Kan det därför med skäl påvisas, att grupper bland statens egna tjänare intaga en alltför ogynnsam ställning i ett eller annat avseende, synes det mig som om statsmakterna borde låta sig angeläget vara att så snabbt och rättvist som möjligt söka avhjälpa dylikt. Så mycket större skäl härtill synes det förhållandet vara att de lagstiftande makterna väl ingalunda kunna fritaga sig från all skuld till vare sig den tryckande dyrtidens tillkomst eller dess allt fortgående stegring. Är detta förhållande obestriddigt, torde konsekvenserna också anses givna.

Vid statens största affärsdrivande verk — statens järnvägar — finnes nu ett avsevärt stort antal tjänstehavare, vars ekonomiska ställning just till följd av den kända och allt jämt stegrade dyrtiden är allt annat än fördelaktig. Ja, om flere tusen av dessa de lägst avlönade torde med skäl kunna sägas att de bragts i ett verkligt nödläge.

Visserligen ha de nuvarande avlöningsbestämmelserna gällt endast sedan år 1907, då en nog så betydande procentuell höjning skedde av personalens löner, men för att få en verklighetsbild över dessa löners

förhållande till föreliggande behov bör man icke enbart se dem mot bakgrunden av de synnerligen låga lönebelopp, som då voro gällande för den lägre personalen — lönebelopp så otillräckliga att desamma nödsakat tillökningar dels genom dyrtids- och tillfälliga lönetillägg, dels ock genom förtidsuppflyttningar i högre lönegrader — utan dessa måste givetvis bedömas med hänsyn tagen till de dåvarande levnadsomkostnadernas prisläge. Läger man detta senare till grund för bedömande av 1907 års lönesatser för här ifrågavarande personal, torde man svårigen komma ifrån, att desamma nätt och jämnt då motsvarade vad som oundgängligen fordrades för livets uppehälle på ett nödtorftigt sätt. Såväl personalens motiverade hemställan i lönefrågan vid 1907 års löne reglering som tillgänglig statistik och förhandlingarna inom den kungl. kommittén samt icke minst dåvarande (1906) civilministerns uttalande i personalens lönefrågor synas giva ojäviga bevis härför.

Enligt av statsrådet vid tiden för den senaste löne regleringen gjorda beräkningar, grundade på uppgifter från kommerskollegium, skulle för järnvägsbetjäningen omkring 1,500 kronor kunna anses erforderliga för en familj bosatt å landet och bestående av 5 personer. Därvid beräknades att familjen skulle hava ett rum och kök, vartill hyran upptogs till 150 kronor. Alltså 1,350 kronors inkomst jämte bostad. Statsrådet tillägger: »Dessa siffror måste dock betraktas såsom minimibelopp för personer i den ställning, varom här är fråga.» I slutet av sitt anförande framhåller statsrådet: »Det kan dessutom ifrågasättas, om det är lämpligt och klokt att hålla järnvägspersonalens levnadsstandard för låg. Den har, denna personal, en synnerligen ansträngande tjänstgöring. Den består av dugligt och nitiskt folk, på vilket allmänheten ställer stora anspråk. Det kan befaras, att kårens rekrytering skall försvåras, om avlöningen sättes för lågt.»

Sedan denna löne reglering genomfördes har ju en alldeles oerhörd prisstegring ägt rum på snart sagt alla områden. Denna prisstegring, vilken alltjämt fortgår, har nu nått en sådan höjdpunkt, att den åter bragt de lägst avlönade personalgrupperna i nära nog samma nödläge som före år 1907 och som då motiverade provisoriska löneförbättringar i avvaktan på en genomgående löne reglering. De avvikelser från tillämpandet av stipulerade begynnelselöner, som i vissa fall redan nu skett, torde väl också få anses som ett vederbörandes erkännande av lönernas otillräcklighet.

Men utom den allmänna prisfördyringen å livsförnödenheter, som gjort den redan i och för sig knappa lönetillökningen alltför otillräcklig efter nu rådande prislägen, tillkomma även andra faktorer, som icke

helt och hållet få förbises. Jag åsyftar här den ständigt ökade trafikintensiteten med ty åtföljande allt *större och högre anspråk på andliga och fysiska kvalifikationer, samt det betydligt ökade intensiva utnyttjandet för att icke säga utpressandet av personalens arbetskraft*, som sedan förra löneregleringen förekommit. Huru ofantligt snabbt trafikförhållandena utvecklats den senare tiden, är ju allmänt erkänt, och allt tyder ju på, att denna utveckling i snabbhet och precision ytterligare kommer att fortgå. En nödvändig följd härav blir ju ökade krav på personalen i alla avseenden. Stegvis fortskrida också dessa krav. För trafiksäkerhetens trygghet i allmänhet och särskilt mot sådana katastrofer, som på senaste tiden bevitnats, tarvas icke enbart *förstklassig materiel och effektiva säkerhetsanordningar*, utan jämväl och huvudsakligast en *fullgod och pålitlig personal*. Dessa grundfaktorer som nödvändiga förutsättningar för driftens utveckling och säkerställande synas så påtagliga ur flera synpunkter, att desamma ingalunda böra vedervägas av ekonomiska skäl i det ena hänseendet lika litet som i det andra.

Av skäl, som måste tala ganska starkt för drägliga levnadsvillkor för personalen, är väl också det av de ovan antydda, som vidrör frågan om arbetskraftens intensiva utnyttjande. Allt sedan den sista löneregleringen skedde har ju på alla områden största sparsamhet gjort sig gällande i fråga om lägre personal. Dessa sparsamhetsåtgärder ha, låt vara i nog så lofvärt syfte, i vissa fall t. o. m. sträckt sig allt för långt, vilket från såväl personalen som även från andra håll påvisats. Verkets höga vederbörande ha ju icke heller kunnat undgå att fasta sin uppmärksamhet vid dessa omständigheter och även vidtagit vissa åtgärder för att undersöka förhållandena. Faktum är i alla fall, att ojämförligt större krav ställas på personalen i detta hänseende nu än förr, vilket ju *måste* betinga avlöningsförmåner, som möjliggöra ett oeftergivligt nödvändigt bättre underhåll av kropps- och själskrafter. Detta bättre underhåll måste taga sig uttryck i, icke endast mera stärkande kost, bättre beklädnad och större möjlighet till ostörd vila i hemmet, utan även utvägar för personalen att frigöra sig från allt arbete för det dagliga brödet utom tjänsten samt även för lättande från ett psykiskt nedtyngande ekonomiskt betryck.

Med hänsyn till ovanstående erinringar synas de allmänna skälen till en löneförbättring för den lägre statsbanepersonalen i korthet kunna uttryckas i det förut citerade yttrandet av herr civilministern år 1906, vilket slutord lyda: »Av vikt är det, att järnvägspersonalen känner sig som statstjänare och tillgodoses med löner, som någorlunda motsvara deras tränga tjänstgöring. Det är här fråga om personer i en klass,

som har särskilt ansvarsfulla plikter mot övriga medborgare, den minsta uppmärksamhet kan vålla olyckor. Enligt min mening är det därför av stor betydelse, att järnvägspersonalen icke alltför mycket tryckes av omsorg för det dagliga brödet. Först om den är befriad från större svårighet för de skäliga levnadsbehovens tillfredsställande, kan den med intresse och vakenhet sköta sin ansvarsfulla tjänst.»

Bästa vittnesbördet om riktigheten av mina påståenden angående personalens ekonomiska ställning nu och vid senaste lönerегlerings genomförande får man dock genom jämförelser emellan de siffror angående livsförnödenheternas prisläge, varpå 1906 års lönekommitté byggt sitt förslag till lönesatser, och nu rådande livsmedelspriser.

Å sid. 128 och följande i sitt betänkande återgiver denna lönekommitté en utredning av dr Th. Andersson rörande levnadskostnaderna å olika orter i Sverge. Såsom grund för denna utredning har lagts den portionsstat som den 1 juni 1900 av kungl. arméförvaltningen blivit fastställd för den svenska armén i fredstid, vilken portionsstat återgives i en nedan angiven tabell. Kungl. lönekommittén anför dessutom: »Kostnaden för ifrågavarande portionsstat utgör, beräknat efter *medelpriserna* för de orter, från vilka uppgifterna rörande kostnader för livsmedel förekomma, 59 öre pr dag och man.» På grundvalen av denna portionsstat är sedan uppgjord en förteckning över kostnaden för föda pr man och år å vissa uppgivna platser.

I det följande anföres vidare, att dr Andersson, för att erhålla totalsumman för levnadskostnaderna för en *familj*, beräknat kostnader för födan till hustrun utgöra 80 proc. och för ett barn 40 proc. av kostnaden för födan till mannen. Dessutom har antagits att kostnaderna för livsmedel och bostad skulle utgöra två tredjedelar av levnadskostnadernas totalbelopp, och av dessa 67 proc. skulle i runt tal 50 proc. komma på livsmedlen och resten på bostadshyran. Vid beräkningen av den återstående tredjedelen av levnadskostnaderna, som icke representerades av ovannämnda två poster, hade iakttagits, att storleken av dessa övriga utgifter ställts i förhållande icke till det sammanlagda beloppet av utgifterna för bostad och föda, utan allenast till sistnämnda post i och för sig, eller med andra ord, att storleken av »övriga utgifter» i varje fall ansetts motsvara $\frac{2}{3}$ av kostnaderna för födan i stället för hälften av kostnaderna för föda och bostad tillsammans.

Om man utgår från den förut omnämnda »Arméns portionsstat» och lägger till grund de prisuppgifter i medeltal, som återfinnas i kungl. socialstyrelsens livsmedelsstatistik för september 1913 (de senaste av tillgängliga uppgifter), blir resultatet följande:

Kostnad för föda

beräknad efter arméns portionsstat enligt kungl. socialstyrelsens livsmedelsstatistik, medelpris september 1913.

Sociala meddelanden nr 10. 1913.

Myckenhet	V a r u s l a g	Kvantitetsgrund å kr.	Medelpris	
			å kr.	öre
433 gram	Torrt rågbröd	kilogram	0.41	17,753
170 »	Färskt oxkött	»	1.25	21,250
75 »	Salt fläsk	»	1.44	10,800
60 »	Salt sill	»	0.45	2,700
20 »	Smör	»	2.37	4,740
100 »	Gula ärter	»	0.31	3,100
100 »	Korngryn ¹⁾	»	0.36	3,600
0.7 liter	Potatis	5 liter	0.27	3,780
1.0 »	Skummad mjölk	liter	0.08	8,000
			Summa	75,723
				= 76 öre.

Kostnaden för föda per man och dag har sålunda ökats från av kungl. lönekommittén uppgivna 59 öre till 76 öre. Med användandet av ovan angivna beräkningsgrunder i övrigt kommer man därför till följande resultat:

	Kronor
Kostnad per man och år	277: 40
» » kvinna och år = 80 procent av mannens	221: 92
» » barn och år = 40 procent av mannens	110: 96
Kostnad för föda per år för en familj bestående av man, hustru och två barn	721: 24
Kostnad för övriga utgifter (utom bostad), dessa beräknade till $\frac{2}{3}$ av kostnaden för föda	480: 82
Summa utgifter utom bostad blir alltså	1,202: 06

Den ökning, som uppstår såväl för föda till familjens olika medlemmar som i fråga om totala levnadskostnaderna framgår av följande tabell:

¹⁾ Enär korngryn ej nu är upptaget i prislesteckningen avser priset här havregryn.

Kostnadsökning

enligt kungl. socialstyrelsens statistik, i fråga om levnadskostnaderna år 1905 och 1913.

Beräkningssätt: det av kungl. lönekommittén omnämnda (betänkandet sid. 130—131).

	1905 å 59 öre	1913 å 76 öre	Ökning
Kostnad för föda till 1 man.....	215: 35	277: 40	62: 05
» » » » 1 kvinna	172: 28	221: 92	49: 64
» » » » 1 barn	86: 14	110: 96	24: 82
» » » » 2 »	172: 28	221: 92	49: 64
» » » » familj bestående av man, hustru och 2 barn	559: 91	721: 24	161: 33
Kostnader för övriga utgifter — $\frac{2}{3}$ av kost- naderna för föda till familj	373: 28	480: 82	107: 54
<i>Hela kostnaden</i> (utom bostad).....	<i>933: 19</i>	<i>1,202: 06</i>	<i>268: 87</i>

Uppmärksammas bör att i anförda uppgifter endast räknats med *tvåbarnsfamilj* under det att den utredning angående barnantalet inom järnvägsmannafamiljer, som verkstälts av 1906 års lönekommitté (se sid. 90 i betänkandet vidfogade bilaga), utvisar, att av antalet barn kommer i medeltal *mer än 3* på varje befattningshavare av lägre grad.

Skulle man därför, vilket ju har skäl för sig, räkna med en familj av normal storlek, d. v. s. man, hustru och 3 barn, stiga kostnaderna från 1905 beräknade 1,076: 75 kronor till 1.387: — kronor eller med 310: 25 kronor, allt utom bostad.

Jämför man nu denna för en fempersonsfamilj beräknade kostnadssumman med utgående löner för den stora personalgrupp, som omfattar kvinnligt kontorsbiträde, vaktmästare, banvakt, vagn- och stallkarl, förrådsvakt och stationskarl, vars högsta fasta arvode (efter 12 år) utgör 1,140: — kronor, kommer man ohjälpligt till det resultat att icke ens efter så pass lång tjänstetid och då maximilönen uppnåtts medger lönen täckande av kostnaderna för de enkla levnadsbehov varpå ovan citerade beräkningar äro grundade.

Lönerna till här ifrågavarande personal utgå med lägst 840 kronor, högst 1,140 kronor. Härtill kommer fri bostad och bränsle eller ock kontant ersättning härför varierande allt efter av kungl. styrelsen fastställd dyrortsindelning från 20 procent till 40 procent av arvodet samt för manlig personal beklädnad in natura eller kontant ersättning härför

med 90 kronor per år för banvakt och 120 kronor per år för övriga. Obligatoriskt avdrag å lönen göres till pensionsinrättning med 3.2 procent och änke- och pupillkassan med 3.5 procent. Som lön betraktas arvodet höjt med 20 procent. En manlig tjänstehavares av lägsta gruppen avlöning i lägsta löneklass uppgår således på *billigaste* ort till 1,128 kronor. Avdrag till respektive kassor sker härpå med kronor 67: 54. Den lön, som verkligen utbekommes, utgör således cirka kronor 1,060; för banvakt uppgår summan till kronor 1,030. Åtnjutes bostadsförmånen, utgöra summorna respektive kronor 892 och 862. I Stockholm t. ex., där ett dyrortstillägg av 60 kronor tillkommer, bli summorna kronor 952 och 922 om bostad och bränsle erhålles och om så icke är kronor 1,288 och 1,258. I senare fallet får befattningshavaren vidkännas en utgift av cirka 450 kronor per år för bostad och bränsle, återstår sålunda kronor 838 eller något över 69 kronor per månad till alla övriga utgifter. För banvakt blir summan 2 kronor och 50 öre lägre per månad. Under nu rådande dyrtid äro ju dylika lönesummor alldeles för otillfredsställande.

I detta sammanhang kan förtjäna påpekas, att norska stortinget under föregående år fastställde ny lönestat för personalen vid de norska statsbanorna. Den förutgållande lönestaten fastställdes år 1908. Genom den sålunda vidtagna löneregleringen har den norska järnvägspersonalen i de lägre grupperna tillerkänts en lön, som betydligt överstiger den som f. n. utgår till motsvarande grupper vid de svenska statsbanorna.

Så erhåller, enligt nu gällande lönestat i Norge, vagnvisitör lägst kronor 1,400, högst 2,000, malmvägare, vagnskrivare och spårskiftare lägst kronor 1,300, högst 1,780; telegrafkunnig stationsbetjänt, vaktman vid station, omlastare och bromsare lägst kronor 1,200, högst 1,700; icke telegrafkunnig stationsbetjänt, vagn- och lampputsare samt bro- och banvakter lägst kronor 1,200, högst 1,600.

För de underordnade tjänstemän, som åtnjuta bostad i järnvägens hus samt bränsle, avdragas å lönen 100 kronor per år för familjelägenhet samt 50 kronor för ungarbostad. Till befattningshavare i de lägre klasserna, bosatta i stad och försörjningspliktiga, vilka icke åtnjuta bostad in natura, utgår ett bostadstillägg av högst 120 kronor och lägst 60 kronor. Det kan även förtjäna omnämnas, att norska stortinget under år 1912 beviljade ett tillfälligt dyrtidstillägg av 150 kronor per år till samtliga befattningshavare i de lägre lönegrupperna. Härvid torde också böra erinras om, att såväl livsmedel som hyresprisen i Sverige ställa sig icke oväsentligt högre än vad fallet är i Norge.

Huvudsyftet med den lönetillökning jag till följd av de stegrade levnadsomkostnaderna ämnar föreslå och nu anser alldeles oundgänglig är

endast att tillföra den personal av lägre grad oavsett vilken grupp den tillhör ett litet tillskott som står i rättvisast möjliga förhållande till den avlöning som åtnjutes. Det vill med andra ord säga, att jag tagit behovsprincipen till grund vid frågans bedömning och syftar åt att tillföra de lägst avlönade den största förhöjningen under det att kravet på tillgodoseende av de redan förut något bättre avlönade ställts lägre.

Skälen till intagande av denna ståndpunkt äro ju också ganska påtagliga. Ty om behovsprincipen i någon mån tages till grund för lönernas tillmätande — vilket i fall som dessa icke kan undvikas, enär det rör personer med avlöningssläge så att säga under eller invid existensminimum — måste det vara angeläget att i första hand tillgodose de oundgängligaste levnadsbehoven, under det övriga faktorer, såsom större ansvar, mervärdigt arbete m. fl., huru viktiga de än må anses vara, likväl i fråga om inverkan i detta avseende måste betraktas som andrahandsfrågor.

Jag har därför inskränkt mig endast till personal av lägre grad, ehuru ett mindre antal tjänstemän även av högre grad inneha avlöningssläge något under eller invid den nivå (1,500 kronor fast arvode), som jag ansett böra utgöra gränsen för ett tillfälligt lönetillägg beviljande och utöver vilken nivå behovsskäl icke synas så starka. Orsaken till att dessa tjänstemän av högre grad icke inbegripas i mitt förslag är den, att i de fall där dessas arvode utgör 1,500 kronor eller därunder detta berör antingen manlig tjänstehavares begynnelselön och således utgår i resp. innehavares yngre år eller också kvinnlig tjänstehavare, vilken därför knappast kan kallas familjeförsörjare i egentlig mening.

Den gräns utöver vilken ett lönetillägg som sagts icke med så starka skäl ansetts kunna motiveras har syntts mig vara ett fast arvode av 1,500 kronor. Ett ytterligare skäl att välja denna gräns har ock varit, att nästa avlöningsgrupp ligger så högt som 300 kronor över förutnämnda, vilket medger 1,500-kronors-gruppens höjande med en mindre summa, utan att det inbördes förhållandet dessa lönegrupper emellan därigenom förryckes.

Vid de olika summornas fixerande har jag ansett riktigast att dels utgå från behovens *storlek*, dels ock taga hänsyn till de *allra oundgängligaste kraven*. Detta icke minst i medvetande om, att huru blygsamma de framställda önskemålen än må vara resultatet likväl medför ej oansenliga utgifter för statsverket, beroende på det stora personalantalet. Ehuru väl detta icke kan inverka på kravens berättigande och skälen för dessas tillgodoseende, har det likväl syntts mig vara en faktor att räkna med. Utgående från förut anförda statistiska beräkningar har jag således

ansett lämpligt föreslå följande tillägg: 240 kronor för personal med fast arvode t. o. m. 1,140 kronor, 180 kronor för personal med arvode från 1,140 kronor t. o. m. 1,380 kronor och 120 kronor för personal med arvode från 1,380 kronor t. o. m. 1,500 kronor. Med de nämnda arvodessummorna avser jag icke de olika gruppernas *slutlöner utan de utgående arvodena*.

De personalgrupper, som således skulle beröras av ett lönetillägg av här ifrågasatt omfattning, äro dels de vars högsta arvode icke överstiger 1,500 kronor och till vilka sålunda tillägg skulle utgå i samtliga löneklasser fastän med olika belopp enligt ovan anförda skala, dels de vars lägre eller lägsta löneklasser komme inom ramen för denna skala och således endast i mindre utsträckning beröras därav. Till den första här nämnda kategorien höra kvinnligt kontorsbiträde, vaktmästare, banvakt, vagn- och stallkarl, förrådsvakt, stationskarl, lokomotiveldare, vagnskötare, förrådsförman, maskin- och pannskötare, stationsmästare å 6:te klass och 7:de klassens stationer, banmästare av 2:a klass, vagnförman, stallförman, konduktör, manligt kontorsbiträde, stationsförman, portvakt å 1:a klassens station eller vid verkstad, samt å ångfärja: matros, eldare, timmerman, rorgångare och förhandseldare. Till den sistnämnda kategorien höra tågmästare, bangårdsmästare, förrådsmästare, stationsmästare å 5:e klassens station, trädgårdsmästare, banmästare av 1:a klass, maskinist, lokomotivförare, överbanmästare och vagnmästare.

Vid gjorda beräkningar enligt 1913 års avlöningsstat befunnos 9,982 stycken befattningshavare inneha ett arvode lägst 840 kronor, högst 1,140 kronor, och skulle det av mig föreslagna tillägget å 240 kronor uppgå till 2,395,680 kronor. Antalet befattningshavare med arvode överstigande 1,140 kronor men ej 1,380 kronor uppgick under samma år till 851 stycken. Ett tillägg för dessa av 180 kronor gör en summa av 153,180 kronor. Det antal befattningshavare vars arvode översteg 1,380 kronor men icke 1,500 kronor uppgick till 1,356 stycken. Ett tillägg av 120 kronor för dessa utgör 162,720 kronor, vadan sålunda den sammanlagda utgiftsökningen för ett här ifrågasatt lönetillägg enligt angivna grunder skulle, räknat efter 1913 års avlöningsstat, uppgå till 2,711,580 kronor.

Helt naturligt måste en dylik summa förefalla mången alltför hög. Men som jag förut erinrat är detta helt beroende på det stora antal personal varom det här rör sig. Det får således icke vara slutsommans storlek som blir avgörande utan i stället frågan huruvida det här ifrågasatta lönetillägget kan anses fullt motiverat eller icke. Genom förut anförda beräkningar har jag velat visa att så är fallet och att för per-

sonalens ställande å samma ekonomiska nivå som vid tiden för nuvarande lönestats fastställande fordras en förhöjning av cirka 300 kronor per år.

Redan under senare delen av år 1912 började också ett mera allmänt missnöje göra sig gällande bland den lägre personalen över de numera alldeles otillräckliga lönerna och vid en i början av förra året avhållen konferens med ombud för denna personal enades man om nödvändigheten av en mera omfattande löne reglering för särskilt de lägst avlönade grupperna. Då en dylik löne reglering likväl icke under några omständigheter kunde tänkas förekomma under det året, uttalade man sig enstämmigt för att i stället frågan om ett tillfälligt lönetillägg i avvaktan på en reglering borde framföras till förra Riksdagen. Av flera skäl blev emellertid något sådant krav icke framfört. Ett av de viktigaste skälen härtill var att man genom en hänvändelse till kungl. järnvägsstyrelsen önskade få frågan om en *löne reglering* prövad och eventuellt genom dess åtgörande framförd till innevarande Riksdag. I det syftet utarbetades av svenska järnvägsmannaförbundet ett förslag avseende en planmässig reglering av den lägre personalens löne förmåner, därvid uppmärksamheten icke enbart fästats vid behovet av en löne förhöjning för de lägst avlönade utan ock på nödvändigheten av en viss omläggning av såväl formerna för lönernas utgående som ock beträffande personalens gruppering.

Ifrågavarande förslag inlämnades till kungl. järnvägsstyrelsen den 28 sistlidne augusti, däri hemställdes om vidtagande av sådana åtgärder att frågan bringades inför 1914 års Riksdag. Under förra delen av november meddelade kungl. styrelsen att den för närvarande icke ansett sig kunna vidtaga sådana åtgärder. Då sålunda inga utsikter förefanns att frågan om en *löne reglering* kunde förekomma vid 1914 års riksdag, ingick svenska järnvägsmannaförbundets styrelse den 4 december ånyo till kungl. järnvägsstyrelsen med anhållan, att kungl. styrelsen hos Kungl. Maj:t ville hemställa om propositions avlåtande till 1914 års Riksdag om ett tillfälligt lönetillägg för vissa av de lägst avlönade personalgrupperna. Den 10 i samma månad meddelade kungl. styrelsen att den, av bland annat det skäl, att nödig utredning icke i erforderlig tid kunde åstadkommas, ansåg sig förhindrad vidtaga den begärda åtgärden.

Då man sålunda knappast har skäl antaga, att genom kungl. järnvägsstyrelsens eller Kungl. Maj:ts åtgöranden denna fråga i någon form kommer att föreläggas innevarande års Riksdag och då den lägst avlönade personalens ställning enligt vad förut påvisats är sådan, att något ovillkorligen, enligt min mening, måste göras för att förbättra

dess villkor, återstår ingen annan utväg än att i form av enskild motion framföra kravet på en tillfällig löneförbättring för de grupper vars ställning är mest brydsam.

Genom beviljandet av en sådan framställning skulle Riksdagen å ena sidan bereda en välbehövlig hjälp åt dem som därav mest äro i behov och å andra sidan möjliggöra, att det förberedande arbetet för en planmässig reglering av den lägre statsbanepersonalens lönefråga kunde få utföras utan den störande brådska som annars bleve oundviklig, om inga ändringar vidtagas, förrän frågan i sin helhet kommer att föreligga till lösning.

På grund av vad ovan anförts får jag därför hemställa,

att Riksdagen ville besluta, att för år 1914 må av trafikmedel utgå ett tillfälligt lönetillägg till ordinarie tjänstemän av lägre grad vid statens järnvägar enligt följande grunder: 240 kronor till befattningshavare, vars fasta arvode under innevarande år icke överstiger 1,140 kronor, 180 kronor till befattningshavare, vars fasta arvode överstiger 1,140 kronor men ej 1,380 kronor och 120 kronor till befattningshavare, vars fasta arvode överstiger 1,380 kronor men ej 1,500 kronor.

Stockholm den 26 januari 1914.

J. E. Berglund.
